

Nr 54.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 26 februari 1915.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o

dels att ett i statsrådsprotokollet omförmält med litt. ab betecknat område må från förra militiebostället 1 mantal Viggeby nr 1 i Danmarks socken av Uppsala län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att egendomen i övrigt eller lotterna litt. A och B må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, med iakttagande att lotterna utbjudas först var för sig och därefter gemensamt;

2:o

att lägenheterna Stora Mossebo och Lilla Mossebo må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra kronofogdebostället 1 mantal Övra Drättinge nr 4 i Hägerstads socken av Östergötlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för lägenheternas innehavare till utfartsväg över stamhemmanet och för innehavaren av Lilla Mossebo till utfartsväg över Stora Mossebo;

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 46 häft. (Nr 54.)

1

3:o

att, sedan förra militiebostället 1 $\frac{1}{4}$ mantal Nässjö nr 2, 3, 4 Storgården i Nässjö socken av Jönköpings län blivit delat i 5 lotter, av vilka en skall omfatta torpet Vallebo, en torpet Stora Norge, en torpet Lilla Norge med Sjöhemmet och en huvudgården, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad vederbörande uppskattningsmän föreslagit beträffande områden för dessa lotter, samt den femte lotten skall omfatta egendomens övriga område,

dels de tre torpen må var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock huvudgården må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

4:o

att lägenheterna Sjölund, Nyelund, Petersborg och Lödjebäck må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Vrånghult nr 1 och 2 i Nottebäcks socken av Kronobergs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för lägenheternas innehavare till utfartsväg över stamhemmanets ägor;

5:o

att 23 i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället Lillö kungsgård nr 1 om 8 $\frac{3}{4}$ mantal med underlydande i Norra Åsums och Skepparslövs socknar av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med rätt för innehavare av lägenheterna litt. B, C, D, E, F, G och O till utfartsvägar på sätt domänstyrelsen föreslagit;

6:o

att tre i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Lillehem nr 2 och 3 samt Lillehem nr 10, ett gatehus, i Maglehems socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

7:o

dels att nio med litt. C, D, E, F, K, L, M, N och O betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra häradshövdingbostället $\frac{5}{8}$ mantal Hammenhög nr 34 och 37 i Hammenhögs socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, utan skyldighet för lägenheternas innehavare att svara för andel i det egendomen vidlådande odlingslån för Karlsbäckens reglering;

dels ock att de till samma egendom hörande torvmosslotterna litt. G och H må försäljas, litt. G för 130 kronor till ägaren av hemmanet Hammenhög nr 4 och litt. H för 70 kronor till ägaren av hemmanet Hammenhög nr 7, under villkor att köpeskillingarna skola kontant inbetalas vid tillträdet samt att köparna skola ensamma ansvara för de med områdenas avskiljande och i övrigt med köpen och lagfart därå förenade kostnader;

8:o

att, under förutsättning att avtal om upphörande den 14 mars 1916 av arrenderätten till förra militiebostället 1 mantal Ingelstad nr 4, 20 i Västra Ingelstads socken av Malmöhus län kommer till stånd, medgiva, att sedan egendomen delats i fem lotter i huvudsaklig överensstämmelse med vederbörande uppskattningsmäns, i statsrådsprotokollet omförmälda förslag, dessa lotter må var för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

9:o

att lägenheten Kanalen må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Gläborg nr 1 Öster i Håby socken av Göteborgs och Bohus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

10:o

att lägenheterna Vråna, Stenanabben, Kohagen, Hällebo och Udden må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område med tillägg beträffande lägenheterna Kohagen och Hällebo av vägar, på sätt domänstyrelsen föreslagit, från förra militiebostället 2 mantal Ingared nr 1 med Stenanabben nr 1, ett torp, i Kylingareds socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt dels för lägenheternas innehavare att för eget behov fritt hämta grus i det inom lägenheten Vrånas gränser belägna åt kronan behållna grustaget, dels för innehavarna av Vråna och Udden till utfartsväg över stamhemmanet, dels för innehavaren av Stenanabben till utfartsväg över Kohagen och Hällebo, dels för innehavaren av Kohagen till utfartsväg över Hällebo, dels ock för Josef Andersson att utan avgäld under sin återstående livstid kvarbo i den honom tillhöriga stugan å Vråna;

11:o

att lägenheten Annefors må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Herrtorp nr 1 i Härlunda socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

12:o

att lägenheterna Åsen och Björkelund må var för sig med av domänstyrelsen föreslaget område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 5 Kroken och $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 6 Knektegården i

Gösslunda socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

13:o

att lägenheten Hallebacka må med i statsrådsprotokollet angivet tillökade område från förra militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Lilla Björstorp nr 1 i Sventorps socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar; samt

14:o

att fem med litt. a, b, c, d och e betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område med tillägg beträffande lägenheterna litt. a, b, c och d av vägar, på sätt domänstyrelsen föreslagit, från förra militiebostället 2 mantal Biskopsvrak nr 2 och 3 i Stora Mellösa socken av Örebro län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för lägenheternas innehavare till utfartsvägar, jämväl på sätt domänstyrelsen föreslagit, och utan skyldighet för dem att för lägenheterna gälda andel i å bostället belöpande kostnader för sjöarna Hjälmarens och Kvismarens sänkning.

De till dessa ärenden hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **HAMMARSKJÖLD**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **HASSELROT**,
VON SYDOW,
friherre **BECK-FRIIS**,
STENBERG,
LINNER,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga ärenden angående försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från dylika egendomar, vilka ärenden syntes bör föranleda framställning till riksdagen, samt anförde härom följande.

l:o.

[1.] Förra militiebostället 1 mantal Viggeby nr 1 i Danmarks socken Viggeby nr 1 av Uppsala län är utarrenderat till den 14 mars 1916 mot ett årligt i Uppsala län. arrende av 640 kronor. Egendomen, som är belägen 9 kilometer från

Uppsala och 4 kilometer från Bergsbrunna järnvägsstation, har en areal av 42.7335 hektar, därav 34.3890 hektar tomt, åker och dylikt, 3.2640 hektar äng och odlingsmark samt 5.0800 hektar avrösningsjord och 0.0005 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ett i nyssnämnda areal ingående, från egendomen i övrigt avskilt område, som å en av distriktslantmätaren J. Hj. Schönström år 1912 upprättad karta över egendomen är betecknat med litt. ab och innefattar ägofigurerna nr 88—93 samt innehåller en areal av 1.278 hektar, måtte upplåtas från egendomen. Området har saluvärderats till 400 kronor.

På grund av den vittomfattande nybyggnad, som tarvades å egendomen under en ny arrendeperiod, nämligen brygghus med arbetarbostad, spannmålsbod med redskapslider samt stall, vilken nybyggnad komme att ställa sig synnerligen dyrbar, då egendomen saknade skog, hava uppskattningsmännen ansett det förmånligt för kronan att å auktion sälja huvudgården eller den återstående delen av egendomen, och har denna del saluvärderats till 16,000 kronor.

På domänstyrelsens föranstaltande hava uppskattningsmännen där- efter uppgjort förslag till huvudgårdens försäljning i två lotter, betecknade å kartan med litt. A och B.

Lotten litt. A, varå åbyggnaderna äro belägna, har en areal av 24.6115 hektar. Lotten har åsatts ett saluvärde av endast 13,000 kronor, ehuru åbyggnadernas brandförsäkringsvärde är 13,700 kronor, och har som skäl härför anförts saknaden av skog.

Lotten litt. B, obebyggd, har en areal av 16.844 hektar. Markvärdet har uppskattats till 8,120 kronor 10 öre, men på grund av frånvaron av byggnader och skogsbristen har saluvärdet upptagits till allenast 2,500 kronor. Erforderliga byggnader hava nämligen ansetts skola draga en kostnad av 5,000—6,000 kronor. Ifall lotten såldes utan byggnads-skyldighet, borde enligt uppskattningsmännens åsikt avsevärt högre pris kunna betingas än det nu upptagna saluvärdet.

Uppskattningsmännen hava vidhållit, att det för kronan vore fördelaktigast att sälja huvudgården ostyckad.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava förklarar sig icke känna någon anledning att för något allmänt ändamål behålla egendomen i kronans ägo i dess helhet eller till någon del, och har domänstyrelsen tillstyrkt, att huvudgården måtte utbjudas å auktion, först delad i två lotter och därefter odelad.

Under åberopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att ovan omförmälda med litt. ab betecknade område må från förra militiebostället 1 mantal Viggeby nr 1 i Danmarks socken av Uppsala län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att egendomen i övrigt eller lotterna litt. A och B må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor, med iakttagande att lotterna utbudjas först var för sig och därefter gemensamt.

2:o.

[2.]
Övra Drättinge nr 4 i Östergötlands län.

Förra kronofogdebostället 1 mantal Övra Drättinge nr 4 i Hägerstads socken av Östergötlands län är utarrenderat till den 14 mars 1917 mot ett årligt arrende av 900 kronor. Egendomen, som är belägen 1.3 mil från Opphems järnvägsstation, innehåller en sammanlagd areal av 154.965 hektar, därav 36.805 hektar åker och tomt, 2.588 hektar äng, 114.213 hektar avrösningsjord och 1.359 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande två, å en av extra lantmätaren J. Stånggren år 1913 upprättad karta över egendomen utmärkta lägenheter måtte med nedan angivna arealer upplåtas, nämligen: torpet Stora Mossebo med en areal av 11.256 hektar och ett saluvärde av 4,685 kronor samt lägenheten Lilla Mossebo med en areal av 3.839 hektar och ett saluvärde av 1,190 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har biträtt uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har icke haft annat att erinra mot förslaget, än att utfartsväg syntes böra förbehållas lägenheterna över stamhemmanet samt Lilla Mossebo över Stora Mossebo.

Under åberopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Stora Mossebo och Lilla Mossebo må var för sig med här ovan angivet område från förra kronofogdebostället 1 mantal Övra Drättinge nr 4 i Hägerstads socken av Östergötlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder

för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendommar samt med rätt för lägenheternas innehavare till utfartsväg över stamhemmanet och för innehavaren av Lilla Mossebo till utfartsväg över Stora Mossebo.

3:o.

Förra militiebostället Nässjö nr 2 Norrgården, nr 3 Ödegården och nr 4 Lillegården om tillhoppa $1\frac{1}{4}$ mantal i Nässjö socken av Jönköpings län är utarrenderat till den 14 mars 1915 för 1,300 kronor om året. Dess areal är 340.844 hektar, därav 33.672 hektar tomt, åker och trädgård, 26.837 hektar äng, 279.109 hektar betes- och skogsmark samt 1.226 hektar impediment. Det är beläget 6 kilometer från Nässjö.

[3.]
Nässjö nr
2, 3, 4 i Jön-
köpings län.

Å egendomen finnas fyra med kronans hus försedda torp, benämnda Vallebo, Stora Norge, Lilla Norge och Hultet, samt två lägenheter, Källstorp och Sjöhemmet, vilka äro bebyggda med hus, tillhöriga lägenheternas innehavare. Innehavaren av sistnämnda lägenhet önskar icke inköpa densamma.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att nämnda fyra torp — Lilla Norge jämväl innefattande lägenheten Sjöhemmet — ävensom lägenheten Källstorp måtte upplåtas till egnahem med de områden, som finnas angivna å en av extra lantmätaren Paul Wagenius år 1911 upprättad karta över egendomen jämte delningsförslag av densamme den 4 december 1912. Vad egendomen i övrigt beträffar hava de föreslagit, att större delen av skogsmarken med därå varande smärre åkertegar måtte bibehållas i kronans ägo och överlämnas till skogsförvaltningens disposition, samt att återstoden, innefattande huvudgården, måtte försälas. Åbyggnaderna å huvudgården äro i dåligt skick och anses snart tarva ombyggnad, vilket skulle medföra stora kostnader. Huvudgårdens föreslagna område är angivet å berörda karta och delningsförslag.

Jägmästaren har förordat, att torpet Hultet och lägenheten Källstorp med tillhörande strandrätt i Ryssbysjön måtte bibehållas i kronans ägo och tilläggas krouoparken för att användas till bostäder åt skogsarbetare. Uppskattningsmännen hava förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till detta förslag.

De sålunda till försäljning föreslagna områdena innefatta följande arealer, nämligen: Vallebo 10.683 hektar, Stora Norge 10.747 hektar, Lilla Norge med Sjöhemmet 11.262 hektar samt huvudgården 139.255 hektar. I sistnämnda område ingå 96.182 hektar betes- och skogsmark. Saluvärdena hava upptagits till respektive 3,020, 4,850, 2,800 och 27,200

kronor. I huvudgårdens saluvärde ingår ett belopp av 7,000 kronor för växande skog.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har tillstyrkt uppskattningsmännens förslag med den av jägmästaren ifrågasatta ändringen, men ifrågasatt, att huvudgården skulle säljas i två lotter, av vilka den ena skulle omfatta ägofigurerna nr 273—292 å kartan med en areal av 61.891 hektar, därav 55.964 hektar betes- och skogsmark, samt den andra skulle bestå av återstoden av huvudgårdens område enligt uppskattningsmännens förslag.

Överjägmästaren har på given anledning meddelat, att berörda område, omfattande ägofigurerna nr 273—292, vore mycket besvärat av vatten och vore föga lämpligt till annat än bete. Det angränsade visserligen kronodomänen Risabo men huvudsakligen dess inägor samt den för skogsbruk mindre tjänliga delen av dess utmark. Med anledning härav funnes enligt hans åsikt ingen som helst anledning att bibehålla detta område i kronans ägo, men däremot ansåge han det vara såsom betesmark snart sagt omistligt för huvudgården, varjämte den därå varande skogen vore väl behöflig för iordningställande av huvudgårdens många och synnerligen bristfälliga byggnader.

Kammarkollegiet har numera förordnat, att de tre hemman, av vilka bostället består, skulle i jordeboken sammanföras till ett och upp- tagas såsom Nässjö nr 2, 3, 4 Storgården om 1 $\frac{1}{4}$ mantal.

Domänstyrelsen har, under återopande av vad överjägmästaren anført angående behövligheten för huvudgården av området nr 273—292, tillstyrkt uppskattningsmännens förslag med jägmästarens modifikation samt meddelat, att styrelsen föranstaltat om egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1916.

Med hänsyn till vad i ärendet förekommit instämmer jag med domänstyrelsen och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan förra militiebostället 1 $\frac{1}{4}$ mantal Nässjö nr 2, 3, 4 Storgården i Nässjö socken av Jönköpings län blivit delat i fem lotter, av vilka en skall omfatta torpet Vallebo, en torpet Stora Norge, en torpet Lilla Norge med Sjöhemmet och en huvudgården, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad uppskattningsmännen föreslagit beträffande områden för dessa lotter, samt den femte lotten skall omfatta egendomens övriga område,

dels de tre torpen må var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendommar;

dels och huvudgården må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

4:o.

Förra militiebostället 1 mantal Vrånghult nr 1 och 2 i Nottebäcks socken av Kronobergs län är utarrenderat till den 14 mars 1915 för 800 kronor om året. Dess areal är 373.1625 hektar, därav 29.0230 hektar tomt och åker, 73.5870 hektar äng, 257.7670 hektar avrösningsjord och 12.7855 hektar impediment. Egendomen är belägen 1 mil från vardera av järnvägsstationerna Norrhult och Klavreström.

[4.]
Vrånghult nr
1 och 2 i
Kronobergs
län.

Uppskattningsmännen hade först uppgjort förslag till försäljning av torpen Sjölund och Nyelund samt lägenheten Lödjebäck. Då emellertid domänstyrelsen ansåg, att onödigt stor utmarksareal tilldelats torpet Nyelund ävensom att torpet Petersborg jämväl lämpade sig till försäljning, lät styrelsen föranstalta om uppgörande av förslag till försäljning av sistnämnda torp och om ny saluvärdering av torpet Nyelund.

Enligt det i överensstämmelse härmed kompletterade förslaget hava de till försäljning ifrågasatta lägenheterna, vilka finnas angivna å en av extra lantmätaren Karl Mohlin åren 1911—1912 upprättad karta över egendomen, upptagits sålunda: Sjölund med en areal av 13.3960 hektar och ett saluvärde av 1,240 kronor; Nyelund med en areal av 18.8630 hektar och ett saluvärde av 2,610 kronor; Petersborg med en areal av 23.6307 hektar och ett saluvärde av 3,600 kronor; samt Lödjebäck med en areal av 6.1830 hektar och ett saluvärde av 730 kronor. Lägenheterna äro bebyggda med kronan tillhöriga hus, dock att boningshuset å Lödjebäck tillhör boställsarrendatorns stärbhus.

Domänstyrelsen har föreslagit, att lägenheterna måtte vid försäljningen tillförsäkras rätt till fria utfartsvägar över stamhemmanet, varjämte styrelsen meddelat, att styrelsen föranstaltat om skötsel och vård av egendomen till den 14 mars 1916.

För egen del biträder jag domänstyrelsens förslag och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Sjölund, Nyelund, Petersborg och Lödjebäck må var för sig med här ovan angivet

område från förra militiebostället 1 mantal Vrånghult nr 1 och 2 i Nottebäcks socken av Kronobergs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för lägenheternas innehavare till utfartsväg över stamhemmanets ägor.

5:o.

[5.]
Lillö kungsgård nr 1 i
Kristianstads
län.

Förra militiebostället Lillö kungsgård nr 1 om 8 $\frac{3}{4}$ mantal med underlydande i Norra Åsums och Skepparslövs socknar av Kristianstads län är utarrenderat till den 14 mars 1916 mot ett årligt arrende av 8,000 kronor. Egendomen, som är belägen omkring 5 kilometer från Kristianstad, har en areal av 313.183 hektar, därav 182.713 hektar tomt och åker, 109.456 hektar äng samt 21.014 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande, å en av distriktslantmätaren Johan Söderqvist år 1913 kopierad och kompletterad karta med röda gränslinjer utmärkta områden måtte från egendomen avskiljas och försäljas, nämligen:

Littera å kartan	Ägofigurer å kartan	Areal hektar	Salu- värde kronor	Littera å kartan	Ägofigurer å kartan	Areal hektar	Salu- värde kronor
B	av 147, 156—165	5.468	3,582	L	85, 86	0.413	629
C	av 143, av 146, av 147, 148—155	1.179	948	M	av 87	0.127	381
D	av 2, av 3, av 4, av 5, 6, av 7, 142, av 143, av 145, av 146	5.393	4,457	N	av 87	0.053	159
E	av 1, av 2, av 3, av 4, av 5, av 7, 8, av 9, av 143, av 144, av 145, av 146	4.984	4,108	O	av 216, av 218, av 219, 220—225, av 226, 227, av 228	2.875	1,540
F	av 1, av 2, av 3, av 4, av 5, av 9, av 10, av 143, av 144, av 145, av 146	5.012	4,246	P	322, 323	0.983	1,000
G	av 1, av 2, av 3, av 4, av 5, av 10, av 11, av 12, 141	4.659	3,864	Q	321	0.024	72
H	av 139, 140	0.250	400	R	304, 305, 306	0.530	506
I	78	0.062	186	S	307, 308, 309	0.507	516
K	84	0.066	198	T	av 310, av 313, av 314, av 315, av 316, 320 ..	0.401	432
				U	av 316, av 317	0.178	356
				V	av 315, av 317, av 318	0.115	230
				X	av 315, av 318, av 319	0.113	226
				Y	av 313, av 314, av 319	0.188	376
				Z	av 310, 311, 312	0.204	408

Lägenheterna litt. B, C, I, K, L, M, N, O, Q, R, S, T, U, V, X, Y och Z äro bebyggda med innehavarna tillhöriga hus, lägenheten litt. H med kronan tillhörig husbyggnad. Lägenheterna litt. D, E, F, G och P äro obebyggda. Lägenheterna litt. B, C, D, E, F, G, O och P äro avsedda att försäljas såsom jordbrukslägenheter och de övriga såsom bostadslägenheter.

Uppskattningsmännen hava anmärkt, att de föreslagit, att från nuvarande området till lägenheten litt. O borde undantagas och bibehållas under huvudgården den där varande sandbacken, vilken skulle behövas i händelse en föreslagen invallning av en del av egendomens ägor skulle komma till stånd.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som föreslagit att de till vägar avsatta områdena, å kartan betecknade med litt. a, måtte behållas till huvudgården, har icke haft något att erinra mot förslaget.

Domänstyrelsen har mot förslaget allenast anmärkt, att lägenheterna litt. B, C, D, E, F och G borde tillförsäkras rätt att begagna de till vägar avsatta områdena litt. a såsom utfartsvägar, varjämte lägenheten litt. O borde tillförsäkras rätt till utfartsväg över huvudgården.

På grund av vad i detta ärende förekommit, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan omförmälda 23 lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället Lillö kungsgård nr 1 om $8\frac{3}{4}$ mantal med underlydande i Norra Åsums och Skepparslövs socknar av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grundcr för upplåtande av egnahems-lägenheter från vissa kronoegendomar, med rätt för innehavare av lägenheterna litt. B, C, D, E, F, G och O till utfartsvägar på sätt domänstyrelsen föreslagit.

6:o.

Förra militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Lillehem nr 2 och 3 samt Lillehem nr 10, ett gatehus, i Maglehems socken av Kristianstads län är utarrenderat till den 14 mars 1916 mot ett årligt arrende av 950 kronor.

Egendomen, som är belägen 4 kilometer från Maglehems station på Långebro-Brösarps järnväg, har en areal av 124.8850 hektar, därav 81.5375 hektar tomt, åker och dylikt, 40.7125 hektar äng och odlingsmark samt 2.6350 hektar impediment.

[6.]

Lillehem nr 2,
3 och 10 i
Kristianstads
län.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av t. f. extra lantmätaren John Grenholm år 1912 upprättad karta över egendomen, föreslagit, att en å kartan med litt. Bc betecknad obebyggd lägenhet, motsvarande ägofigurerna nr 101 och 103 samt delar av ägofigurerna nr 70, 72, 75, 76 och 77 med en areal av 6.2390 hektar och saluvärderad till 1,220 kronor, måtte upplåtas till eget hem; att de å kartan med litt. Ac och Ba betecknade obebyggda områdena eller ägofigurerna 134—143 med en areal av 0.9100 hektar måtte såsom en lägenhet mot en köpeskilling av 300 kronor säljas till arbetaren August Olsson, som inköpt fem kringliggande torvskiften och därå uppfört eget hem; samt att det obebyggda gatehuset nr 10, å kartan betecknat med litt. C eller ägofigurerna nr 128—131 med en areal av 0.2450 ar, måtte mot en köpeskilling av 400 kronor försäljas till lantbrukaren Nils Olsson, inom vars ägoområde gatehuset vore beläget.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava icke haft annat att erinra mot uppskattningsmännens förslag än att alla lotterna borde säljas enligt 1913 års grunder för egnahemsupplåtelser.

Under åberopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovan nämnda tre lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Lillehem nr 2 och 3 samt Lillehem nr 10, ett gatehus, i Maglehems socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

7:o.

[7.] Förra häradshövdingbostället $\frac{5}{8}$ mantal Hammenhög nr 34 och 37 i Hammenhögs socken av Kristianstads län är utarrenderat i två lotter till den 14 mars 1917 för tillhoppa 2,520 kronor om året. Dess areal är 169.471 hektar, därav 140.705 hektar tomt, åker och dylikt, 21.943 hektar äng och odlingsmark samt 6.823 hektar impediment. Det är beläget 2 kilometer från Hammenhögs järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av t. f. extra lantmätaren John Grenholm år 1913 kopierad och kompletterad karta över egendomen, föreslagit, att följande å kartan utmärkta egnahemslägenheter måtte fränskiljas egendomen och försäljas nämligen: litt. C

*Hammenhög
nr 34 och 37
i Kristianstads
län.*

med en areal av 0.261 hektar, saluvärderad till 300 kronor; litt. D
med en areal av 2.502 hektar, saluvärderad till 1,300 kronor; litt. E
med en areal av 2.384 hektar, saluvärderad till 1,110 kronor; litt. F
med en areal av 2.424 hektar, saluvärderad till 1,260 kronor; litt. K
med en areal av 6.137 hektar, saluvärderad till 1,760 kronor; litt. L
med en areal av 4.354 hektar, saluvärderad till 1,800 kronor; litt. M
med en areal av 5.095 hektar, saluvärderad till 1,630 kronor; litt. N
med en areal av 4.267 hektar, saluvärderad till 1,690 kronor; samt
litt. O med en areal av 5.636 hektar, saluvärderad till 2,300 kronor.
Lägenheterna äro bebyggda med innehavarna tillhöriga hus. Saluvärdena
äro beräknade under förutsättning att lägenheterna icke skulle behöva
gälda andel i ett å egendomen vilande odlingslån för Karlsbäckens
reglering, vilket fortfarande skulle åligga huvudgården.

Till egendomen höra två avskilt belägna torvmosslotter, litt. G,
innehållande i areal 0.132 hektar och saluvärderad till 130 kronor, samt
litt. H med en areal av 0.087 hektar, saluvärderad till 70 kronor.
Uppskattningsmännen hava föreslagit, att jämväl dessa lotter måtte för-
säljas, litt. G till ägaren av hemmanet Hammenhög nr 4 och litt. H
till ägaren av hemmanet Hammenhög nr 7, vilka hemmans ägor på
alla sidor omslöte resp. torvskifte.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och domänstyrelsen hava
tillstyrkt upplåtelse av de därtill föreslagna lägenheterna.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen medgiva,

dels att nio med litt. C, D, E, F, K, L, M, N
och O betecknade lägenheter må var för sig med ovan
angivet område från förra häradshövdingbostället $\frac{5}{8}$
mantal Hammenhög nr 34 och 37 i Hammenhögs
socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen
den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande
av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar,
utan skyldighet för lägenheternas innehavare att svara
för andel i det egendomen vidlådande odlingslån för
Karlsbäckens reglering;

dels ock att de till samma egendom hörande
torvmosslotterna litt. G och H må förseljas, litt. G
för 130 kronor till ägaren av hemmanet Hammenhög
nr 4 och litt. H för 70 kronor till ägaren av hem-
manet Hammenhög nr 7, under villkor, att köpe-

skillingarna skola kontant inbetalas vid tillträdet samt att köparna skola ensamma ansvara för de med områdenas avskiljande och i övrigt med köpen och lagfart därå förenade kostnader.

8:o.

[8.]
*Ingelstad nr
 4,20 i Malmö-
 hus län.*

Förra militiebostället 1 mantal Ingelstad nr 4 och 20 med där-
 under inbegripna lägenheterna Månstorp nr 2 och 3 i Västra Ingelstads
 socken av Malmöhus län är utarrenderat på 20 års tid från den 14 mars
 1901 mot ett årligt arrende av 2,150 kronor. Dess areal är 70.447
 hektar, därav 63.975 hektar tomt och åker, 3.519 hektar äng och 2.953
 hektar impediment. De sistnämnda utgöras till 0.287 hektar av vägar,
 men i övrigt av vattenfyllda hålor och torvgravar. Egendomen är
 belägen omkring 2 kilometer från Jordholmens järnvägsstation å stats-
 banan mellan Malmö och Trälleborg.

Sedan genom eldsvåda å egendomen den 30 september 1913
 följande kronan tillhöriga byggnader förstörts, nämligen boningslängan,
 trösklängan, loglängan samt häst- och kostallet, varefter allenast en
 byggnad, inrymmande svinhus, vagnport och magasin, återstår, förrätta-
 des av domänintendenten i länet besiktning å egendomen för upp-
 görande av förslag till botande av de genom eldsvådan uppkomna
 skadorna. Enligt samma förslag har kostnaden för erforderliga nybyggnad-
 er beräknats uppgå till i runt tal 28,570 kronor, till vilkas täckande
 funnes för arrendetiden anslagna byggnadsmedel att tillsläppas av egen-
 domens arrendator, 4,000 kronor, samt brandskadeersättningen, 11,000
 kronor. Återstoden, 13,570 kronor, skulle bestridas av arrendemedel.

Efter det egendomens arrendator, Per Larsson, avlidit och dennes
 stärbhusdelägare gjort ansökning att få på en av dem överlåta arrende-
 rätten till egendomen för återstående arrendetiden, uppkom fråga, huru-
 vida det ej skulle vara för kronan fördelaktigare att i lämpliga lotter
 avyttra egendomen i befintligt skick än att påkosta densamma nybyggnad
 på sätt föreslagits. I anledning härav infordrades yttrande av domän-
 intendenten i länet, vilken meddelade, att egendomens arrendatorer begärde
 10,000 kronor i ersättning för de sex återstående arrendeåren från den
 14 mars 1915, däri även inbegripet olägenheten av att bibehålla arrendet
 till sistnämnda dag utan byggnader. Domänintendenten anförde, att detta
 ersättningsanspråk kunde synas högt tilltaget, men att i betraktande av
 den sannolikt låga arrendeavgiften, vilken utgjorde 35 kronor per hektar,
 detsamma kanske ej vore oskäligt, och att det förefölle, som om den

omständigheten, att ett stärbhus numera inträtt såsom arrendator, vore orsaken till att innehavarna reflekterat över förslaget att avstå arrendet. Enligt domänintendentens mening borde vid en eventuell försäljning, oaktat endast en byggnad funnes kvar, kunna påräknas minst 1,000 kronor per hektar, vilket, då gården omfattade ungefär 67 hektar duglig mark, utgjorde 67,000 kronor, vidare brandstoden, 11,000 kronor, och det för fjorton år oredovisade byggnadsanslaget à 200 kronor eller 2,800 kronor, tillhoppa 80,800 kronor, varifrån skulle avgå den av arrendatorerna begärda ersättningen, 10,000 kronor. Behållningen skulle alltså bliva över 70,000 kronor. Nybyggnadskostnaden skulle för kronan uppgå, såsom förut sagts, till 13,570 kronor. Härav syntes det domänintendenten framgå, att det nog kunde vara skäl att försälja egendomen, därvid på grund av egendomens läge vid landsväg det ansåges skola visa sig fördelaktigt att dela egendomen i två större och två mindre delar.

Med anledning härav anmodade domänstyrelsen Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet dels att tillspörja löftesmännen för arrendet, huruvida de hade något att erinra mot arrendets upphörande den 14 mars 1915, dels ock att, under förutsättning att så ej vore fallet, föranstalta om uppgörande i vederbörlig ordning av förslag till egendomens försäljning, dock med iakttagande därvid att egendomen uppdelades i flera lotter än som ifrågasatts av domänintendenten.

Med skrivelse den 11 december 1914 har domänstyrelsen underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning och därvid överlämnat instrumentet över sistberörda förrättning, som ägt rum den 16 april 1914, jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren C. M. Carlqvist år 1897 över egendomen upprättad karta med beskrivning.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, vars form är nära kvadratisk, och som i sydvästra hörnet genomskäres av bygdevägen mellan Jordholmen och Västra Kärrstorp, är i anseende till jordytan ganska ovanlig, i det att marken överallt är starkt kuperad och emellan höjderna finnas icke mindre än 32 större och mindre vattensamlingar. I följd av markens beskaffenhet hava uppskattningsmännen ej ansett lämpligt att uppdelade egendomen i så små jordbrukslägenheter, att köparna skulle kunna erhålla egnahems-lån. Det vore nämligen omöjligt att sköta jordbruket på så backig mark med anspänning av allenast en häst, utan två hästar fordrades för att med åkerbruksredskap kunna ordentligt bearbeta sådan svårbrukad och ganska styv jord i vilken riktning som helst. Uppskattningsmännen hava på grund härav ej ansett sig kunna föreslå egendomens uppdel-

ning i flera än fem jordbrukslägenheter. Gränserna dessa emellan hava ej ansetts kunna göras så raka, att det vore möjligt bilda regelbundna figurer. För att undvika, att ägo gränserna skulle komma att gå på de branta jordslutningarna och därigenom ännu mera försvåra brukningen, hava uppskattningsmännen nämligen föreslagit, att ägo gränserna skulle följa en del nuvarande gränser mellan de olika åkrarna, vilka åkergränser vore belägna utefter så jämn mark, som möjligen stode att finna. Något behov av bostadslägenheter syntes uppskattningsmännen ej förefinnas på stället, enär egendomen vore för långt avlägsen från stad eller industrisambälle. Uppskattningsmännen hava därför hemställt, att egendomen måtte försäljas i följande 5 jordbrukslotter:

Lott	Ägofigurer å kartan	A r e a l		Saluvärde kronor
		åker och äng hektar	impedi- ment hektar	
1	1—15	14.208	0.336	15,628: 80
2	16—28	15.128	0.185	16,640: 80
3	29—33, 71—79	11.128	0.325	11,128: —
4	41—43, 57—59	6.172	0.165	6,898: 60
5	34—38, 40, 44—54, 60—70	20.753	1.655	22,663: 96
	Summa	67.389	2.666	72,960: 16

Saluvärdet å lotten nr 5 har uppskattats som skett, under förut sättning att den där kvarstående byggnaden å ägofiguren nr 52 inginge i försäljningen. Åker och äng äro värderade till pris, växlande mellan 1,100 och 1,300 kronor för hektar. Förutom bygdevägen, ägofiguren nr 56, hava uppskattningsmännen ansett de övriga vägarna, ägofigurerna nr 55 och 39, böra bibehållas. Dessutom borde uttagas två nya vägar, den ena å kartan utmärkt med a, från nr 55 till nr 73 och den andra betecknad å kartan med b, från norra ändan av nr 39 till nr 14. Dessa vägar, vilka förut redovisats dels som impediment, dels som åker eller äng, ingå icke i lotternas arealsummor.

Egendomens taxeringsvärde är 71,500 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har, jämte meddelande att borgensmännen för arrendet i en till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingiven ny borgensförbindelse förklarar sig icke hava något att erinra mot arrendets upphörande den 14 mars 1915, därest egendomen skulle komma att försäljas för kronans räkning, för sin del tillstyrkt, att egen-

domen, därest försäljning komme till stånd, måtte uppdelas i de fem i uppskattningsinstrumentet angivna lotterna, samt förmålt sig icke hava något att erinra mot de föreslagna saluvärdena.

På given anledning har kammarkollegiet förordnat, dels att jordlägenheterna Månstorp nr 2 och Månstorp nr 3 skola såsom obefintliga avföras ur jordeboken, dels ock att hemmanen Ingelstad nr 4 om $\frac{5}{8}$ mantal och Ingelstad nr 20 om $\frac{3}{8}$ mantal skola i jordeboken sammanföras och förty däri upptagas såsom ett hemman under benämningen Ingelstad nr 4, 20 om 1 mantal.

Då emellertid genom berörda utredningar förevarande fråga blivit så uppehållen, att tanken på arrendets upphörande redan den 14 mars 1915 måst övergivas, har domänstyrelsen från egendomens arrendatorer infordrat förklaring, huruvida och på vilka villkor de vore villiga lämna arrendet först ett år senare eller den 14 mars 1916. Med skrivelse den 7 oktober 1914 har Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet därefter överlämnat en skrift från arrendatorerna, enligt vilken de erbjudit sig avträda egendomen den 14 mars 1916 mot den förut fordrade ersättningen av 10,000 kronor och med villkor, att de underrättades därom före 1914 års utgång, samt, i händelse staten icke återtog arrendet på nämnda villkor, fordrat ersättning med 2,000 kronor för försvårade och ökade brukningskostnader på grund av att ladugårdsbyggnader och bostad ej funnes å egendomen, varjämte arrendatorerna förbehållit sig de förmåner i övrigt, som arrendelagen och arrendekontraktet stadgade i fråga om avträdande av egendomen. Arrendelöftesmännen hava förklarat sig icke hava något att erinra mot arrendets avträdande den 14 mars 1916 eller mot de av arrendatorerna uppställda villkoren härför. I förnyad förklaring hava bemälda arrendatorer förmålt sig vidbliva sitt erbjudande intill den 1 juni 1915, och hava löftesmännen förklarat sig icke hava något att erinra häremot.

Domänstyrelsen har för egen del anfört, att styrelsen funne det framgå av vad i ärendet förekommit, att kronans fördel bättre komme att tillgodoses genom ifrågavarande egendoms avyttrande, på sätt som föreslagits, än genom dess bibehållande och återuppbyggande. Genom försäljningen skulle också beredas uppkomsten av flera smärre jordbrukshem. Styrelsen har därför förordnat, att arrenderätten till egendomen måtte upphöra den 14 mars 1916, dock med förbehåll om rätt för kronan till brandskadeersättningen och den för den då gångna arrendetiden oredovisade byggnadssumman, samt att, under förutsättning att avtal härom komme till stånd, egendomen måtte säljas, delad i fem lotter på sätt uppskattningsmännen föreslagit, varvid lotterna nr 1, 2 och 5 borde

säljas å offentlig auktion till den högstbjudande samt lotterna nr 3 och 4 upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Departements-
chefen.

I likhet med domänstyrelsen finner jag det vara under föreliggande omständigheter fördelaktigast för statsverket att träffa avtal om upphörande den 14 mars 1916 av arrendet till ifrågavarande egendom samt att försälja densamma. Visserligen är den av arrendatorerna begärda avträdessumman ganska hög och kan möjligen anses utvisa, att arrendet för egendomen varit lägre än egendomens verkliga värde bort betingta. Då likväl kronan, till arrendet skall fortfara, icke kan undgå att uppföra nya byggnader å egendomen för en kostnad, som, utöver brandskadeersättningen och arrendatorns oredovisade nybyggnadssumma, beräknats överstiga avträdessumman och även är större än de återstående fem årens sammanlagda arrendebelopp, synes mig icke tillräcklig anledning föreligga, att till arrendetidens slut uppskjuta frågan om egendomens disposition. Den omständigheten, att egendomen nu är så gott som utan hus, underlättar dess styckning i särskilda lotter. Jag anser därför arrendatorernas erbjudande böra antagas. Naturligtvis böra i detta fall nyssberörda brandstodsersättning och nybyggnadssumma tillkomma kronan. Den olägenhet, arrendatorerna fått vidkännas genom att under tiden från brandskadan till avträddandet hava saknat nödiga hus å egendomen, bör anses vara ersatt genom avträdessumman, vilket är desto naturligare, som arrendatorerna befriats från underhållsskyldighet å de nedbrunna husen.

Den föreslagna styckningsplanen synes mig visserligen ej fullt tilltalande. Jag skulle hellre sett, att egendomen kunnat uppdelas i ett något större antal smågårdar och lägenheter. Egendomens läge i sydligaste Skåne helt nära en station å statsbana och ej långt från två städer synes giva anledning antaga, att sådana mindre gårdar och lägenheter icke skolat sakna köpare. I betraktande av vad uppskattningsmännen anfört angående de speciella förhållandena i avseende å markens beskaffenhet å egendomen, finner jag mig dock böra biträda deras av myndigheterna understödda förslag, som ju ger möjlighet att skapa åtminstone fem jordbruksgårdar. Domänstyrelsens förslag att sälja lotterna nr 3 och 4 såsom egnahemslägenheter synes mig knappast kunna förordas. Lotten nr 3 har ju såsom obebyggd uppskattats till över 11,000 kronors värde, och på grund härav måste den komma att, när nödiga hus uppförts å densamma, stå i ett värde, som alltför mycket torde överstiga det högsta, som är i egnahemslåneförfattningarna medgivet för jordbruks-

lägenhet, nämligen 8,000 kronor. Visserligen har ibland detta värde överskridits vid upplåtelse av lägenheter från kronoegendomar, men detta synes mig här skola bli faller i alltför hög grad. Lotten nr 4 synes mig dels också bli väl stor och dyrbar för att betraktas såsom eget hem, dels synes dess ägofigur vara så ofördelaktig, att möjlighet bör öppnas för köpare av lotten nr 5 att förvärva även nr 4 och sammanlägga dessa bägge lotter, varigenom ägofiguren bleve fördelaktigare. Jag anser därför även lotterna nr 3 och 4 böra säljas å auktion. Det synes mig i betraktande av egendomens läge och beskaffenhet icke osannolikt, att den bör kunna betinga högre pris än uppskattningsvärdet och även detta har för mig varit ett skäl att förorda, att alla delar av densamma säljas på auktion.

Jag får alltså nu hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, under förutsättning att avtal om upphörande den 14 mars 1916 av arrenderätten till förra militiebostället 1 mantal Ingelstad nr 4, 20 i Västra Ingelstads socken av Malmöhus län kommer till stånd, medgiva, att, sedan egendomen delats i fem lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens här ovan omförmälda förslag, dessa lotter må var för sig försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

9:o.

Förra militiebostället 1 mantal Gläborg nr 1 Öster i Håby socken av Göteborgs och Bohus län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 655 kronor om året. Dess areal är 80.831 hektar, därav 40.749 hektar tomt och åker, 1.915 hektar äng och odlingsmark, 36.156 hektar avrösningsjord och 2.011 hektar impediment. Det är beläget 3 kilometer från Gläborgs och Håbygårds järnvägsstationer.

[9.]
Gläborg nr 1
i Göteborgs
och Bohus län.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten Kanalen, bebyggd med innehavaren tillhöriga hus samt omfattande ägofigurer nr 133—143 å en av distriktslantmätaren B. H. Lindholm år 1913 upprättad karta över egendomen med en areal av 2.355 hektar och ett saluvärde av 250 kronor, måtte upplåtas såsom eget hem.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt detta förslag.

I enlighet härmed hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Kanalen må med här ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Gläborg nr 1 Öster i Håby socken av Göteborgs och Bohus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

10:o.

[10.] Förra militiebostället 2 mantal Ingared nr 1 med Stenanabben nr 1, ett torp, i Kylingareds socken av Älvsborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 mot ett årligt arrende av 1,055 kronor. Egendomen, som är belägen 2 mil från Ulricehamn och 15 kilometer från Dalums järnvägsstation, har en areal av 386.882 hektar, därav 58.688 hektar tomt och åker, 77.759 hektar äng, 238.458 hektar avrösningsjord samt 11.977 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava ansett, att de med kronan tillhöriga hus försedda torpen Vråna, Stenanabben, Kohagen, Hällebo och Udden lämpligen kunde fränskiljas egendomen och upplåtas till egna hem. Sedan på domänstyrelsens föranstaltande de av uppskattningsmännen föreslagna arealerna för Stenanabben, Kohagen och Hällebo blivit förminskade samt nya saluvärden uträknats å dessa lägenheter, hava arealerna för de till försäljning föreslagna lägenheterna upptagits sålunda: Vråna 14.107 hektar, Stenanabben 10.443 hektar, Kohagen, del av utfartsväg oräknad, 13.120 hektar, Hällebo, del av utfartsväg oräknad, 12.826 hektar och Udden 22.040 hektar. Lägenheterna äro angivna å en av extra lantmätaren J. Thomander år 1913 upprättad karta över egendomen samt å särskilda av honom åren 1913 och 1914 upprättade kartor över lägenheterna.

Lägenheterna hava åsatts följande saluvärden: Vråna 3,500 kronor, Stenanabben 1,500 kronor, Kohagen 2,500 kronor, Hällebo 2,500 kronor och Udden 3,400 kronor.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ett inom torpet Vråna beläget men i dess areal icke ingående grustag måtte avsättas till gemensamt behov, att utfartsvägar måtte förbehållas Vråna, Stenanabben, Ko-

hagen och Udden, samt att en man vid namn Josef Andersson måtte få under sin livstid bebo en honom tillhörig stuga å Vråna.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra mot förslaget.

Domänstyrelsen har mot förslaget erinrat allenast, att vid avskiljandet av torpen Kohagen och Hällebo de inom torpen befintliga utfartsvägar borde medfölja och inräknas i torpens arealer.

Åberopande vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Vråna, Stenanabben, Kohagen, Hällebo och Udden må var för sig med här ovan angivet område med tillägg beträffande lägenheterna Kohagen och Hällebo av vägar, på sätt domänstyrelsen föreslagit, från förra militiebostället 2 mantal Ingared nr 1 med Stenanabben nr 1, ett torp, i Kylingareds socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt dels för lägenheternas innehavare att för eget behov fritt hämta grus i det inom lägenheten Vrånas gränser belägna åt kronan behållna grustaget, dels för innehavarna av Vråna och Udden till utfartsväg över stamhemmanet, dels för innehavaren av Stenanabben till utfartsväg över Kohagen och Hällebo, dels för innehavaren av Kohagen till utfartsväg över Hällebo, dels ock för Josef Andersson att utan avgäld under sin återstående livstid kvarbo i den honom tillhöriga stugan å Vråna.

11:o.

Förra militiebostället 1 mantal Herrtorp nr 1 i Härlunda socken av Skaraborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 660 kronor om året. Dess areal är 97.6125 hektar, därav 22.3550 hektar tomt och åker, 19.0285 hektar äng, 55.6600 hektar avrösningsjord och 0.5690 hektar impediment. Härtill kommer ett utskogsskifte av omkring 25 hektar. Egendomen är belägen 10 kilometer från Skara.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten Annefors, omfattande å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1912 upprättad

[11.]
Herrtorp nr 1
i Skaraborgs
län.

karta över egendomens inägor ägofiguren nr 80 b med en areal av 0.275 hektar och saluvärderad till 200 kronor, måtte upplåtas till eget hem. Byggnaderna å lägenheten tillhöra dennes innehavare.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen instämma häri.

På grund av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Annefors må med här ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Herrtorp nr 1 i Härlunda socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

12:o.

[12.]
Gösslunda nr
5 och 6 i
Skaraborgs
län.

Förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 5 Kroken och $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 6 Knektegården i Gösslunda socken av Skaraborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 1,060 kronor om året. Dess areal är 96.902 hektar, därav 62.969 hektar tomt och åker, 0.799 hektar äng, 31.524 hektar avrösningsjord samt 1.610 hektar impediment. Egendomen är belägen 8 kilometer från Lidköping.

Å egendomen finnas två lägenheter, benämnda Åsen och Björkelund. Lägenheten Åsen omfattar, å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1914 upprättad karta över egendomen, av det till egendomen hörande utskiftet Åsen ägofigurerna nr 129—155 och av den s. k. Dymaden ägofigurerna nr 176—178 med en sammanlagd areal av 5.511 hektar. Björkelund omfattar å samma karta av utskiftet ägofigurerna nr 156—175 och av den s. k. Dymaden ägofigurerna nr 179—181 med en sammanlagd areal av 5.487 hektar. Samtliga byggnader å lägenheten Åsen tillhöra lägenhetens innehavare. Å lägenheten Björkelund äges boningshuset av lägenhetsinnehavaren och övriga hus av egendomens arrendator.

Uppskattningsmännen hava framhållit, att därest Dymaden skulle ingå i försäljningen av lägenheterna, även den mellan utskiftet och Dymaden belägna skogsmarken eller ägofiguren nr 128 borde uppdelas på lägenheterna. Då berörda skogsmark utgjorde egendomens enda betesmark, syntes dock densamma böra bibehållas tillsammans med Dymaden, och uppskattningsmännen hava därför tillstyrkt, att endast lägenheterna i övrigt måtte försäljas. Därest likväl Dymaden och berörda skogsmark skulle fördelas på lägenheterna, borde dessa bibehållas

vid sina nuvarande innehav av Dymaden och skogsmarken så uppdelas, som med helstreckad blyertslinje angivits å kartan, varvid den östra delen av ägofiguren nr 128 om 3.960 hektar komme att tillfalla lägenheten Åsen och den västra delen om 4.760 hektar lägenheten Björkelund. Med nämnda omfattning hava lägenheterna saluvärderats, Åsen till 3,230 kronor och Björkelund till 2,885 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra mot det avgivna förslaget.

Domänstyrelsen har tillstyrkt, att ifrågavarande lägenheter måtte upplåtas med inräknande av ovannämnda andelar såväl i den med ägofiguren nr 128 betecknade skogsmarken som i Dymaden. Sammanlagda arealen blir i detta fall: för Åsen 9.471 hektar och för Björkelund 10.247 hektar.

För egen del instämmer jag med domänstyrelsen. Betet å ägofiguren nr 128 synes mig, då detsamma icke uppskattats till högre värde än 10 kronor om året, icke böra utgöra tillräckligt skäl för att bibehålla sagda ägofigur jämte Dymaden i statens ägo, helst som det för lägenheterna påtagligen blir till stor fördel, ifall dessa områden få medfölja. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Åsen och Björkelund må var för sig med av domänstyrelsen föreslaget område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 5 Kroken och $\frac{1}{2}$ mantal Gösslunda nr 6 Knektegården i Gösslunda socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

13:o.

Förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Björstorp nr 1 i Sventorps socken av Skaraborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1917 mot ett årligt arrende av 690 kronor. Det är beläget 11 kilometer från Skövde och 4 kilometer från Igelstorps järnvägsstation samt innehåller en inägoareal av 52.451 hektar, därav 43.173 hektar tomt och åker, 2.351 hektar äng och hagmark, 5.629 hektar avrösningsjord och 1.298 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten Hallebacka, *Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 46 häft. (Nr 54.)* 4

[13.]
Lilla Björstorp nr 1 i
Skaraborgs
län.

omfattande ägofiguren nr 59 å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1913 upprättad karta över egendomens inägor, måtte med tillägg av ägofiguerna nr 67 och 68, kallade Kanallyckan, upplåtas från egendomen. Lägenheten skulle härigenom få en sammanlagd areal av 1.227 hektar och har med denna areal saluvärderats till 825 kronor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt försäljning av Hallebacka med på angivet sätt tillökat område.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Hallebacka må med ovan angivet tillökat område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Lilla Björstorp nr 1 i Sventorps socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

14:o.

[14.]
Biskopsvrak
nr 2 och 3 i
Örebro län.

Förra militiebostället 2 mantal Biskopsvrak nr 2 och 3 i Stora Mellösa socken av Örebro län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 2,230 kronor om året. Dess areal är 282.085 hektar, därav 116.221 hektar tomt och åker, 13.938 hektar äng, 54.349 hektar odlingsmark, 12.944 hektar avrösningsjord, 1.933 hektar impediment, 14.320 hektar sjöslätter, 21.700 hektar landvinningar och 46.680 hektar skogsmark. Det är beläget 3.3 mil från Örebro och 7 kilometer från Segersjö ångbåtsbrygga.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av förste lantmätaren O. Tengvall år 1893 upprättad samt av distriktslantmätaren Carl Berner år 1914 kompletterad karta över egendomen, föreslagit, att följande lägenheter måtte försälas, nämligen: litt. a med en areal av 12.187 hektar och ett saluvärde av 3,000 kronor, litt. b med en areal av 14.385 hektar och ett saluvärde av 3,200 kronor, litt. c med en areal av 17.916 hektar och ett saluvärde av 3,100 kronor, litt. d, Alhagen, med en areal av 4.228 hektar och ett saluvärde av 900 kronor samt litt. e, Ekhagen, med en areal av 4.530 hektar och ett saluvärde av 1,000 kronor. Alhagen och Ekhagen äro bebyggda med hus, tillhöriga lägenheternas innehavare. De övriga lägenheterna äro obebyggda.

Mellan lägenheterna litt. a, å ena, samt litt. b och c, å andra sidan, har enligt förslaget utlagts en sex meter bred väg; å lägenheten litt. a

har utlagts en fem meter bred och å lägenheten litt. d en sex meter bred väg.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheterna skulle säljas såsom avsöndringar och utan skyldighet att deltaga i de kostnader för sjöarna Hjälmarens och Kvismarens sänkning, som betungade egendomen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har icke haft något att erinra mot förslaget.

Domänstyrelsen har icke haft annat att erinra mot förslaget, än att omförmälda vägar borde ingå i försäljningen på så sätt, att de tillades den lägenhet, över vilken de vore utlagda och, där de lagts mellan två lägenheter, med halva bredden till vardera lägenheten med skyldighet för innehavare av lägenhet, som sålunda bekommit väg eller del därav, att fritt upplåta densamma till utfartsväg för den eller de övriga lägenheter, som därav kunde hava behov. Som särskilt villkor vid försäljningen har domänstyrelsen tillika föreslagit, att lägenheterna måtte förbehållas fria utfartsvägar över stambemmanet. Något särskilt betonande av att lägenheterna icke skulle påföras andel i sjösänkingskostnaderna har domänstyrelsen icke ansett vara erforderligt, om lägenheterna avsöndrades.

Jag biträder förslaget om upplåtande av omförmälda fem lägenheter med de av domänstyrelsen föreslagna arealer samt villkor angående begagnande av väg. Då sättet för lägenheternas avskiljande ännu icke torde böra bestämmas, synes mig det av uppskattningsmännen föreslagna förbehållet om frihet för lägenheterna från sjösänkingsavgift nu böra iakttagas.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fem med litt. a, b, c, d och e betecknade lägenheter må var för sig med ovan angivet område med tillägg beträffande lägenheterna litt. a, b, c och d av vägar, på sätt domänstyrelsen föreslagit, från förra militiebostället 2 mantal Biskopsvrak nr 2 och 3 i Stora Mellösa socken av Örebro län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll om rätt för lägenheternas innehavare till utfartsvägar, jämväl på sätt domänstyrel-

sen föreslagit, och utan skyldighet för dem att för lägenheterna gälda andel i å bostället belöpande kostnader för sjöarna Hjälmarens och Kvismarens sänkning.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen hemställt uti de under 1:o)—14:o) här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i dessa ämnen skulle med den lydelse, bil. ... till detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lekander.
